

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2025 m. spalio 3 d., Nr. 25-146AR

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 23, 26, 39, 40, 41, 42, 52, 71, 79, 140, 147, 148, 217, 219, 226 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (REG. NR. 25-14006)

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) išnagrinėjo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 23, 26, 39, 40, 41, 42, 52, 71, 79, 140, 147, 148, 217, 219, 226 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (Reg. Nr. 25-14006) (toliau – Projektas) ir žemiau teikia pastabas bei pasiūlymus.

1. Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – Sodra) apskaičiuojamos ir darbdaviams teiktinos informacijos patikslinimo

Projekte siūloma numatyti, jog kiekvienas darbuotojas turėtų teisę bet kuriuo metu darbdavio raštu prašyti ir gauti informaciją apie jo paties darbo užmokesčio dydį (metinį ir valandinį) įskaitant atlygį natūra ir vidutinio darbo užmokesčio dydžius (metinius ir valandinius) pagal darbuotojo lytį toje pačioje pareigybių grupėje, kuriai priskiriama jo pareigybė. Projekto aiškinamajame rašte taip pat nurodoma, kad „darbdaviai šią informaciją kiekvieną mėnesį galės matyti Sodros sistemoje, nes Sodros sistemoje iš gautų duomenų šie rodikliai bus apskaičiuojami automatiškai“.

Siekiant aiškumo, kad darbdaviai būtų užtikrinti, jog iš Sodros kas mėnesį gaus būtent tokią apskaičiuotą informaciją, kurią galės raštu pateikti darbuotojams, įgyvendinant darbuotojų teisę, numatytą keičiamo DK 148 straipsnio 4 dalyje, siūlytina tikslinti keičiamo DK 23 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

*„4. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, vadovaudamasi šio straipsnio 3 dalyje nurodyta informacija ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus ir Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka, apskaičiuoja darbdavio darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio dydžius (**metinius ir valandinius**) pagal pareigybių grupes ir lytį bei šią informaciją apie darbdavius, kurie turi 100 ir daugiau darbuotojų.“*

2. Dėl darbdaviams numatomo termino pateikti darbuotojams ir jų atstovams informaciją apie vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkį pagal bazinį darbo užmokestį ir papildomą darbo užmokestį pagal pareigybių grupes

LVK nuomone, keičiamo DK 23 straipsnio 5 dalyje nustatytas dviejų savaitių terminas informacijos apie vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkį pagal bazinį darbo užmokestį ir papildomą darbo užmokestį pagal pareigybių grupes pateikimui darbuotojams ir jų atstovams yra akivaizdžiai per trumpas. Nors Direktyvoje (ES) 2023/970 reikalaujami duomenys apie įmonių nuo 100 darbuotojų darbo užmokesčio atotrūkį pagal lytį ir kiti rodikliai bus apskaičiuojami Sodros sistemoje, pateikiami darbdaviams, kurie savo ruožtu juos turės pateikti savo darbuotojams, norime pažymėti, kad minėtos informacijos perdavimas darbuotojams nebus tik mechaninis automatizuotas veiksmas. Darbdaviams iš Sodros gautą informaciją reikės įvertinti, sugeneruoti reikiamas ataskaitas, galimai bus poreikis ir papildomai pakomentuoti, suteikiant darbuotojams išsamesnę informaciją. Atsižvelgiant į tai, manytume, kad tikslinga šiuo metu DK 23 straipsnio 5 dalyje numatytą dviejų savaitių terminą pailginti bent iki vieno mėnesio termino.

3. Dėl priimto įstatymo įgyvendinimui reikalingų įgyvendinamųjų teisės aktų

Projektu keičiamose DK nuostatose iš esmės numatoma, kad informacijos apie darbuotojų darbo užmokestį ir darbo laiką teikimas, darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio dydžių pagal pareigybių grupes ir lytį skaičiavimas, DK 23 straipsnio 4 dalies 1–7 punktuose nurodytų rodiklių skaičiavimas ir kt. bus reglamentuojami Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus priimamais šio įstatymo įgyvendinamaisiais teisės aktais, kurie turi būti priimti iki 2026 m. balandžio 30 d. Svarstyтина šį terminą paankstinti, atsižvelgiant į tai, kad verslui reikės pagal priimtus įgyvendinamuosius teisės aktus atitinkamai pritaikyti savo apskaitos sistemas, atlikti reikiamus programavimo darbus, apmokyti darbuotojus. Todėl siūlytina Projekto 17 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktorius priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus iki 2026 m. balandžio 30 vasario 28 d.“

4. Dėl poreikio papildyti Projektą pereinamojo laikotarpio nuostatomis

Projekto 17 straipsnis papildytinas pereinamojo laikotarpio nuostatomis dėl Projektu keičiamo DK 148 straipsnio 4 dalyje numatytos informacijos apie darbo užmokesčio dydį (metinį ir valandinį) ir vidutinio darbo užmokesčio dydžius (metinius ir valandinius) pagal darbuotojo lytį toje pačioje pareigybių grupėje pateikimo darbuotojui sąlygų ir tvarkos. Pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, kad Direktyva (ES) 2023/970 suteikia galimybę valstybėms narėms duomenis apie darbo užmokestį rinkti per valstybės institucijas ir tokiu būdu palengvinti darbdaviams tenkančią administracinę naštą, diskusijų Darbo santykių komisijoje metu socialiniai partneriai sutarė, kad informaciją apie darbdavio darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio dydžius pagal pareigybių grupes ir lytį paskaičiuos ir kas mėnesį darbdaviams pateiks Sodra. Akivaizdu, kad šios informacijos teikimas darbuotojui taps įmanomu tik tuomet, kai darbdavys paskaičiuotus duomenis bus gavęs iš Sodros, bet abejonių kelia tai, ar iškart įsigaliojus įstatymui Sodra galės atlikti minėtus skaičiavimus ir pateikti reikalingus duomenis darbdaviams. Manytina, kad paskaičiuotus realius duomenis darbdaviai iš Sodros pradės gauti tokia seka: metinio VDU duomenis darbdaviai pirmą kartą galės gauti tik 2027 m. birželio mėnesį, o valandinio VDU¹ duomenis (už tris paskutinius kalendorinius mėnesius) – 2026 m. rugsėjo mėnesį. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Projekto 17 straipsnį papildyti nauja 7 dalimi:

„7. Darbdaviai šio įstatymo 12 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos darbo kodekso 148 straipsnio 4 dalyje nurodytą informaciją apie pačių darbuotojų užmokesčio dydį (metinį ir valandinį) ir vidutinio darbo užmokesčio dydžius (metinius ir valandinius) pagal darbuotojo lytį toje pačioje pareigybių grupėje pradeda teikti po to, kai aukščiau nurodytus apskaičiuotus dydžius, vadovaujantis šio kodekso 23 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka, jiems pateikia Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba.“

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai
Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Emilis Ruželė

Originalas nebus siunčiamas. Akvilė Razumienė, el.p. akvile@lvk.lt, mob. +37060151897.

¹ Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496, 5.1 punktas